

Sárói SZABÓ LAJOS.

1870—1914.

Megsemmítésünkre törekvő ellenségeinkkel szemben folyó nagy küzdelmünkben, a melyben nemzetünk és hazánk színe-virága már eddigelé is vérét hullatta, dicsőséggel esett el a harcz mezején Galiciában, Jaroslau közelében a Pelkine melletti Lacynál: *Sárói Szabó Lajos 31-ik honvéd gyalogezredbeli m. kir. honvéd alezredes* a Magyar Tudományos Akadémia hadtörténelmi bizottságának segédtagja.

Szabadkán született 1870 márczius 21-én. Középiskolai tanulmányait félbeszakítva, a magy. kir. honvéd Ludovika Akadémiának lett növendéke 1885. év őszén. Jeles tanulója volt az akkor még ifjú magyar katonai tisztí iskolának. Mint gyalogsági hadapród-tiszthelyettes hagyta el az akadémiát 1889 augusztus hó 18-án. Már 1890 november 1-én hadnagygyvá neveztetett ki. Törekvő lelke 1892 őszén a honvéd tiszteknek magasabb katonai képzettséget nyújtó honvéd felsőbbtiszti tanfolyamba vezérelte, melyet oly eredménnyel végzett el, hogy később a cs. és kir. hadiiskola hallgatására Bécsbe rendelték. Közben és ezután is, nemcsak a m. kir. honvédségnél, hanem a cs. és kir. közös hadsereg magasabb parancsnokságainál teljesített vezérkari szolgálatot. 1898 október 1-étől egy éven át a magy. kir. honvéd felsőbbtiszti tanfolyamon is tanár volt.

1894 január hó 1-én főhadnagygyvá. 1900 november hó 1-én pedig századosná lépett elő.

Életének érdemekben leggazdagabb időszaka az, melyben a honvédelmi miniszterium 11-ik osztályában működött sok éven át. E minőségében előadója volt azon ügyeknek, melyek a magyar katonai irodalomra és ennek fejlesztésére, — a magyar katonai szótár szerkesztésére, kiadására és kiegészítésére, — az Ó felsegéhez és a felséges uralkodóház tagjaihoz intézett felajánlásokra, — a honvéd

tiszti könyvtárakra és a katonai tudományos egyesületekre, — a legénység általános ismereteinek bővítésére szolgáló előadásokra, — az altiszti kaszinókra, — a legénységi könyvtárak szervezési ügyeire, — a tisztek és legénység sportüzésének fejlesztésére, — a polgári iskolákban, egyesületekben és testületekben folyó testi nevelésre a sportüzésnek katonai nézőpontból való tanulmányozására, — a polgári ifjúságnak a katonai hivatásra való előkészítésére stb. vonatkoztak.

Igaz benső szeretettel viseltetett a katona nemes, szép és hasznos hivatása iránt. Némileg közömbös társadalmunkkal szemben, közel másfél évtizeden át, mindenütt, élő szóval és írásban kardoskodott a honvédelem és a fegyveres erő magasztos hivatása, ennek szervezése és a béke éveiben folytatott nehéz népnevelő és népoktató tevékenysége mellett.

Önálló nagyobb dolgozatai voltak :

Áttekintés valamely háború lefolyásáról napjainkban (Budapest, 1904.),

A hadsereg és vöröskereszt-egylet. A vöröskereszt-egylet nyitrai fiók-egyletében 1904 január hó 23-án tartott felolvasás (Budapest, 1904.),

Tervezet a magyar ifjúság katonai szolgálatra való előkészítésének szervezésére (Budapest),

Honvédő polgárok. Népszerű ismertető fegyveres hatalmunkról (Budapest, Uránia Magyar Tudományos Egyesület),

Az osztrák-magyar monarchia katonai térképei. Német nyelven is megjelent (Budapest) és

Honvédelem. 5 ismeretterjesztő előadás. Tartotta a budapesti népszerű főiskolai tanfolyamon (Szabad Egyetem) 1912-13. telén. (Budapest, 1913.)

Munkatársa volt az összes magyar katonai szaklapoknak és folyóiratoknak. Számtalan cikke látott napvilágot *A Hadsereg* című folyóiratban, melynek belső munkatársa is volt, a *Katonás Nevelésben*, mely a polgári ifjúságnak a katonai hivatásra való előkészítés érdekében alakult egyesületeknek volt a hivatalos lapja és a *Magyar Katonai Közlöny* című katonai szaklapban. Német katonai szaklapokban is megjelentek értekezései.

A Hadtörténelmi Közlemények-ben Hadik altábornagy berlini portyázásáról irt 1910-ben.

Alezredessé a háború kitörése után 1914 augusztus hó 1-én neveztetett ki.

Céltudatosan és tervszerűen, nagy kedvvel és csodálatos kitartással, a sikerben bízva, nemcsak szóval és írásban, hanem tet-

tekkel is dolgozott a szépnek, nemesnek és hasznosnak érzett eszméi érdekében.

Legfelsőbb hadura elismerésben is részesítette azzal, hogy 1908-ban a katonai érdeméremmel, 1912-ben a katonai érdemkereszttel tüntette ki, — legutóbb pedig a harc mezéjén tanúsított vitézségéért a katonai érdemkereszthez a hadidiszítményt adományozta neki.

1910 február hó 6-án a honvédelmi miniszter okirati dicséretben részesítette a honvédelmi miniszteriumban teljesített szolgálatainak elismeréséül.

Tevékenységgel az egész honvédség tisztelettel teljes elismerését és örökké tartó nagyrabecsülését vivta ki a maga számára.

Áldás lebegjen porai felett az idegen föld hantjai alatt!

Nosziczi THURZÓ KÁLMÁN.
1876—1914.

Fájdalommal adjuk hírül, hogy 1914 október hó 13-án, Galiciában, a choholniczei ütközetben, hazánk védelmében elesett: *Nosziczi Thurzó Kálmán m. kir. debreczeni 3-ik honvéd gyalogezredbeli százados.*

Ő a második, kit elvesztettünk e háborúban a magyar hadtörténelmi írók gárdájából.

Született Tarnóczon, Nyitra vármegyében 1876-ban. Középiskolát végzett, a mi után egyévi önkéntes volt a cs. és kir. 71-ik számú közös gyalogezredben. Előszerezettel viseltetvén a katonai pálya iránt, 1897 május 1-én a m. kir. honvédséghez lépett át, hogy itt, a tisztikar tényleges állományába jusson. 1898 augusztus 18-án átvétetett a honvédség tisztikarának tényleges állományába, a hol 1904 május 1-én főhadnaggyá, 1912 május 1-én pedig századossá lépett elő.

Ifjabb fitestvéreivel korán árvaságra jutván, küzdött, nélkülözött, hogy azokat és önmagát is fenntarthassa. Több-kevesebb szerencsével kísérletet tett kisebb katonai munkáival. Képzettségének és törekvésének köszönhetette, hogy a honvédelmi miniszter 1911 őszén, előbb két, majd négy évre a budapesti kir. magy. tudomány egyetem bölcsészeti facultása történelmi szakának hallgatására vezényelte azért, hogy elsajátítsa mindazon ismereteket, melyek a hadtörténelmi kutatói

és írói pályán nélkülözhetetlenek. Köztörvényhatósági fő- és allelvéltárnoki képesítést is nyert.

Tanulmányait dicséretes szorgalommal szép reményekre biztatóan végezte. E mellett lelkesedéssel támogatta mindazon vállalkozásokat, melyek a honvédelem érdekében keletkeztek. Az összes magyar katonai szaklapoknak ernyedetlen munkatársa volt. Hadtörténelmi vonatkozású önálló dolgozatai közül kiemeljük:

Gróf Széchenyi István szerepe a lipcsei csatában 1813 október 16—19-ig (Hadtörténelmi Közlemények, 1914 szeptemberi füzet), a melylyel a szakférfiak elismerését vivta ki és

Fogarasi Nádasdy Ferencz tábornagy, a Mária Terézia-rend nagykeresztes vitézének élet és jellemrajza, katonai pályafutásának beható részletes ismertetése. E dolgozatáért a Magy. Tud. Akadémia hadtörténelmi bizottsága 500 K jutalomban részesítette a honvédelmi miniszter által a magyar hadi történetírás fejlesztésére adományozott összegből. Ez a körülmény igazolja, hogy nemzetéért mindenkor lelkesedni tudó és fáradságot nem ismerő lelkének elszálltával nagy veszteség érte zsenge korát élő hadtörténelmi irodalmunkat.

Nyugodjon békén babérral koszoruzott sirjában!

